

KONSOLIDĒTS

[Grozījumi: 23.05.2024., prot.Nr.11, 41.§](#)

[Grozījumi: 19.12.2024., prot.Nr.21, 36.§](#)

[Grozījumi: 27.02.2025., prot.Nr.5, 2.§](#)

[Grozījumi: 22.01.2026., prot.Nr.1, 3.§](#)

[Grozījumi: 23.04.2026., prot.Nr.8, 2.§](#)

Balvos

APSTIPRINĀTS

ar Balvu novada domes

28.09.2023.lēmumu (prot. Nr.14., 1.§)

BALVU NOVADA PAŠVALDĪBAS IESTĀDES “BALVU CENTRĀLĀ BIBLIOTĒKA”

NOLIKUMS

*Izdots saskaņā ar
Pašvaldību likuma 10.panta pirmās daļas 8 punktu
un Bibliotēku likuma 4.panta otro daļu*

I. Vispārīgie noteikumi

1. Balvu Centrālā bibliotēka (turpmāk - Bibliotēka) ir Balvu novada domes (turpmāk – Dibinātājs) dibināta kultūras, izglītojoša un informējoša iestāde, kas Bibliotēku likumā noteiktajā kārtībā reģistrēta Kultūras ministrijā.
2. Bibliotēkas darbības tiesiskais pamats ir Bibliotēku likums, citi normatīvie akti, kā arī Balvu Centrālās bibliotēkas nolikums (turpmāk – Nolikums).
3. Bibliotēka veic arī reģiona galvenās bibliotēkas funkcijas Balvu novadā, pamatojoties uz Bibliotēku likuma 12.panta nosacījumiem. Bibliotēkas funkciju veikšana tiek finansēta no Dibinātāja līdzekļiem.
4. Bibliotēka savā darbībā ievēro Bibliotēkas lietošanas noteikumus. Bibliotēkas lietošanas noteikumus apstiprina Dibinātājs.
5. Bibliotēkas krājumos esošie iespieddarbi, elektroniskie izdevumi, rokraksti un citi dokumenti neatkarīgi no to autoru politiskās, ideoloģiskās, reliģiskās vai cita veida orientācijas vai informācijas, kas tajos ietverta, ir pieejami ikvienai personai Bibliotēkas izmantošanas noteiktajā kārtībā.
6. Bibliotēka attiecībā uz krājumu veidošanu ir neatkarīga. Ierobežojumus Bibliotēkas krājumu veidošanā var noteikt ar likumu.
7. Bibliotēkai ir juridiskas personas statuss, tai ir savs zīmogs, atribūtika, logo un var būt savs norēķinu konts bankā.
- 7.¹ Bibliotēkas juridiskā adrese ir Tirgus iela 7, Balvi, Balvu novads, LV – 4501.
(Grozīts ar Balvu novada domes 27.06.2024. lēmumu (protokols Nr.11, 41.§))

II. Bibliotēkas uzdevumi

8. Attīstīt Bibliotēku par izglītojošu, informējošu, kultūras un sabiedriskās saskarsmes centru, nodrošināt operatīvus un kvalitatīvus vietējās sabiedrības vajadzībām atbilstošus informācijas pakalpojumus, sniegt atbalstu vietējās sabiedrības attīstībā.
9. Sniegt kvalitatīvus pakalpojumus Bibliotēkas lietotājiem un, sadarbojoties ar citām bibliotēkām, nodrošināt bibliotēku pakalpojumu pieejamību novada teritorijā.
10. Nodrošināt Bibliotēkai nepieciešamo iespieddarbu un citu dokumentu sistemātisku komplektēšanu, datu bāzu abonēšanu.

11. Nodrošināt operatīvu un kvalitatīvu bibliotekāro un bibliogrāfisko pakalpojumu sniegšanu Bibliotēkas lietotājiem.
12. Radīt iespēju Bibliotēkas lietotājiem izmantot Bibliotēkas pakalpojumus neatkarīgi no viņu dzimuma, vecuma, rases, tautības, fiziskā stāvokļa, dzīvesvietas, atrašanās vietas un citiem faktoriem.
13. Nodrošināt Bibliotēkas krājumu, datu un informācijas sistēmu, kā arī citu novada bibliotēku krājumu pieejamību ikvienam lietotājam. Izmantojot starpbibliotēku abonementa (SBA) pakalpojumus, nodrošināt citu Latvijas un ārvalstu bibliotēku krājumu pieejamību.
14. Nodrošināt Bibliotēkas lietotājiem bezmaksas pieeju internetam un vispārpieejamiem elektroniskās informācijas resursiem, kā arī nodrošināt iespēju bez maksas izmantot datoru.
15. Veikt Bibliotēkai nepieciešamo iespieddarbu un citu dokumentu komplektēšanu, jaunieguvumu bibliotekāro apstrādi, iespieddarbu un citu materiālo vērtību uzskaiti un saglabāšanu, koordinēt novada bibliotēku krājumu komplektēšanu.
16. Nodrošināt valsts un pašvaldību institūciju sagatavotās un publicētās informācijas pieejamību.
17. Veidot un attīstīt iedzīvotāju iemaņas un prasmes orientēties visa veida informācijas piedāvājumā, veicināt jaunu informācijas tehnoloģiju izmantošanas iemaņu apguvi.
18. Veicināt vietējo uzņēmumu ekonomisko aktivitāti, sniedzot atbilstošus informacionālos pakalpojumus.
19. Organizēt bibliotēku darbinieku profesionālo apmācību un veicināt profesionālo pilnveidi.
20. Veicināt Bibliotēkas un tās darbinieku iekļaušanos vietējos un starptautiskos projektos.
21. Veikt Bibliotēkas darba procesus atbilstoši bibliotēku nozares nacionālo standartu prasībām.
- 21.¹ Bibliotēkas struktūrvienībās (Tilžas, Rekovas un Žīguru bibliotēka) veikt Valsts un pašvaldības vienotā klientu apkalpošanas centra funkcijas, bibliotēkas struktūrvienībās (Bērzkalna bibliotēka un Naudaskalna bibliotēka) Valsts un pašvaldības vienotā klientu apkalpošanas centra un apvienības pārvaldes pagasta pakalpojumu centra funkcijas, bibliotēkas struktūrvienībās (Krišjāņu, Kupravas, Lazdulejas, Medņevas, Vecumu, Vīksnas, Kubulu un Vectilžas bibliotēka) apvienības pārvaldes pagasta pakalpojumu centra funkcijas.

(Grozīts ar Balvu novada domes 27.06.2024. lēmumu (protokols Nr.11, 41.§))

22. Veikt reģiona galvenās bibliotēkas funkcijas:
 - 22.1. Koordinēt un metodiski vadīt Balvu novada publisko bibliotēku darbu;
 - 22.2. Veidot un uzturēt Balvu novada bibliotēku krājumu elektroniskos katalogus un datu bāzes, kā arī nodrošināt to pieejamību un izmantošanu ikvienam lietotājam;
 - 22.3. Koordinēt novadpētniecības, bibliogrāfisko uzziņu un informācijas darbu novada bibliotēkās;
 - 22.4. Organizēt novada mēroga literatūru un lasīšanu popularizējošus pasākumus;
 - 22.5. Uzkrāt, apkopot un analizēt profesionālo informāciju par novada bibliotēku darbu;
 - 22.6. Sniegt konsultatīvu un metodisku palīdzību visām Balvu novada bibliotēkām, popularizēt to darbu;
 - 22.7. Organizēt Balvu novada bibliotēku darbinieku profesionālās pilnveides un apmācības pasākumus;
 - 22.8. Valsts vienotās bibliotēku informācijas sistēmas ietvaros veikt novada kopīgo resursu un tīkla veidošanu, procesu koordināciju un sniegt profesionālu atbalstu novada bibliotēkām;
 - 22.9. Rūpēties par informācijas un komunikāciju tehnoloģiju ieviešanu un attīstību novada bibliotēkās, koordinēt novada publisko bibliotēku automatizētā informācijas tīkla izveidi un darbību;

- 22.10. Sniegt ikgadējo pārskatu par savu darbību, vākt, apkopot un analizēt novada bibliotēku statistiskos pārskatus, izstrādāt priekšlikumus un iesniegt tos atbilstošās pašvaldību, valsts pārvaldes un citās institūcijās;
- 22.11. Veikt depozīt bibliotēkas pakalpojumu pieejamības nodrošināšanu novada bibliotēkām un novada starpbibliotēku abonementa (SBA) centra funkcijas;
- 22.12. Veikt bibliotēku darba pamatprasību pārraudzību, sniegt tām nepieciešamo profesionālo un konsultatīvo palīdzību (bibliotēku apmeklējumi uz vietām, semināru, kursu, praktisku nodarbību organizēšana);
- 22.13. Konsultēt un sniegt metodisko palīdzību novada bibliotēkām krājuma veidošanā;
- 22.14. Nodrošināt krājuma un elektronisko tiešsaistes datu bāzu pieejamību ikvienam iedzīvotājam;
- 22.15. Pēc novada bibliotēku pieprasījuma izpildīt bibliogrāfiskās uzziņas, telefoniski vai elektroniski un sniegt konsultācijas bibliogrāfisko uzziņu izpildē;
- 22.16. Veikt bērnu bibliotēkās apkalpošanas darba koordināciju un pārraudzīt darbu ar bērniem novada bibliotēkās;
- 22.17. Veikt dāvinājumu, bezatlīdzības nodoto un par valsts budžeta līdzekļiem iegādāto grāmatu bibliotēkaro apstrādi, sadali.

III. Bibliotēkas tiesības

23. Patstāvīgi veikt darbību saskaņā ar šajā Nolikumā noteiktajiem uzdevumiem, noteikt šīs darbības virzienus un Bibliotēkas lietošanas kārtību.
24. Saskaņā ar šo nolikumu veidot bibliotēkas struktūru.
25. Saņemt augstākstāvošo organizāciju metodisko palīdzību profesionālās darbības jautājumos.
26. Saņemt no Dibinātāja Bibliotēku likuma 17.panta kārtībā bibliotēkas uzturēšanai un attīstībai nepieciešamos finanšu līdzekļus bibliotēkas uzdevumu izpildei.
27. Saņemt no valsts budžeta speciāli paredzētos līdzekļus ar Bibliotēkas attīstību saistītu programmu un projektu realizēšanai.
28. Sniegt maksas pakalpojumus lietotājiem saskaņā ar Dibinātāja apstiprinātiem Bibliotēkas lietošanas noteikumiem.
29. Noteikt kavējumu naudu, novērtēt zaudējumus un saņemt atlīdzību par bojātiem, noteiktā laikā vai vispār neatdotiem iespieddarbiem un citiem dokumentiem, kas izsniegti lietotājiem saskaņā ar Dibinātāja apstiprinātiem Bibliotēkas lietošanas noteikumiem.
30. Izmantot maksas pakalpojumu, ziedojumu vai dāvinājumu, kā arī saimnieciskās darbības rezultātā iegūtos līdzekļus Bibliotēkas darbības attīstībai - darbinieku tālākizglītībai, Bibliotēkas krājumu papildināšanai, darbinieku materiālajai stimulēšanai un darba procesu uzlabošanai.
31. Komplektēt krājumus, pasūtot vai iepērkot literatūru izdevniecībās, grāmatu tirdzniecības organizācijās, iegādājoties grāmatas no iedzīvotājiem.
32. Normatīvajos aktos noteiktā kārtībā norakstīt no Bibliotēkas krājumiem iespieddarbus un citus dokumentus.
33. Reproducēt izdevumu kopijas, ievērojot Autortiesību likuma prasības.
34. Patstāvīgi sadarboties ar bibliotēkām Latvijā un ārvalstīs, apvienoties asociācijās, apvienībās, biedrībās un citās organizācijās, piedalīties to darbībā, organizēt pieredzes apmaiņu starp bibliotekāriem.
35. Piedalīties novada publisko bibliotēku darba novērtēšanā, tostarp noteikt darba samaksu novada bibliotēku darbiniekiem.
36. Iesniegt Dibinātājam priekšlikumus par Bibliotēkas darbību, par novada bibliotēku darba jautājumiem.
37. Īstenot citas normatīvajos aktos noteiktās tiesības.

IV. Bibliotēkas organizatoriskā struktūra un vadība

38. Bibliotēkas darbu vada un par Bibliotēkas darbību atbild Bibliotēkas direktors, kuru apstiprina amatā un atceļ no amata Dibinātājs.
39. Bibliotēkas direktors var būt persona, kam ir atbilstoša kvalifikācija un izglītība, kas noteikta Bibliotēku likuma 25.pantā.
40. Bibliotēkas direktors:
 - 40.1. plāno, organizē un vada Bibliotēkas darbu atbilstoši amata aprakstā noteiktajiem pienākumiem, tiesībām un pilnvarām un ir atbildīgs par Bibliotēkas darbību, realizējot tās uzdevumus un tiesības;
 - 40.2. slēdz līgumus ar juridiskām un fiziskām personām Bibliotēkas darbības nodrošināšanai pašvaldības iedalīto līdzekļu apjomā;
 - 40.3. ievērojot normatīvos aktus, pieņem darbā un atlaiž no darba Bibliotēkas darbiniekus, nosaka darba pienākumus un atbilstību, darba algas fonda ietvaros nosaka atalgojumu;
 - 40.4. saskaņojot ar Balvu novada pašvaldības izpilddirektoru, plāno Bibliotēkas darbinieku skaitu, vadoties pēc Bibliotēkas uzdevumiem, struktūras, darba apjoma un Ministru kabineta noteikumiem, kas izdoti saskaņā ar Bibliotēku likuma 25.panta trešo daļu un kas nosaka bibliotēkas darbam nepieciešamo darbinieku skaitu un darbinieku amatu ieņemšanai nepieciešamo izglītību;
 - 40.5. organizē Bibliotēkas darbības un attīstības stratēģiju, ikgadējo Bibliotēkas darbības plānu un budžeta projektu;
 - 40.6. atbild par Bibliotēkas funkciju un uzdevumu veikšanu;
 - 40.7. atbild par Bibliotēkas mantas, citu resursu un finanšu līdzekļu likumīgu, racionālu un lietderīgu izmantošanu;
 - 40.8. atbild par Bibliotēkas darbības tiesiskumu;
 - 40.9. nosaka un apstiprina lietu nomenklatūru, izdod rīkojumus visos Bibliotēkas kompetencē esošajos jautājumos;
 - 40.10. izstrādā Bibliotēkas lietošanas noteikumus un iesniedz apstiprināšanai Dibinātājam;
 - 40.11. iesniedz Dibinātājam priekšlikumus par Bibliotēkas struktūrvienību izveidošanu, reorganizēšanu un likvidēšanu, veido Bibliotēkas struktūru, nosaka tās darbības mērķus un galvenos pienākumus;
 - 40.12. koordinē un pārrauga Balvu novada bibliotēku darbu, finanšu līdzekļu izmantošanu;
 - 40.13. veic Balvu novada bibliotēku darba stratēģisko plānošanu, izstrādā bibliotēku attīstības programmas, plānus, pārskatus, priekšlikumus un iesniedz Dibinātājam;
 - 40.14. ir atbildīgs par Bibliotēkas reģistrāciju un akreditāciju Bibliotēku likuma noteiktajā kārtībā;
 - 40.15. nodrošina Bibliotēkas personāla vadību;
 - 40.16. bez speciāla pilnvarojuma pārstāv Bibliotēku attiecībās ar fiziskām un juridiskām personām;
 - 40.17. direktora prombūtnes vai atvaļinājuma laikā viņu aizvieto direktora vietnieks, vai cita ar novada domes priekšsēdētāja rīkojumu apstiprināta persona.
41. Bibliotēka veido struktūru, kas nodrošina tās uzdevumu izpildi:
 - 41.1. lietotāju apkalpošanu;
 - 41.2. krājuma komplektēšanu, apstrādi un saglabāšanu;
 - 41.3. informācijas, bibliogrāfisko un novadpētniecības darbību;
 - 41.4. Bibliotēku darba koordināciju, metodisko, konsultatīvo un darbinieku apmācības un profesionālās pilnveides darbu;
 - 41.5. Bibliotēkas uzdevumu tehnisko realizāciju un saimniecisko darbību;
 - 41.6. jaunu informācijas tehnoloģiju ieviešanu.

42. Bibliotēkai ir šādas struktūrvienības:

- 42.1. Baltinavas bibliotēka, Krāslavas iela 16, Baltinava, Baltinavas pagasts, Balvu novads, LV 4594, reģistrācijas Nr. BLB 0590;
 - 42.2. Naudaskalna bibliotēka, "Saulstari", Naudaskalns, Balvu pagasts, Balvu novads, LV 4561, reģistrācijas Nr. BLB 0591;
 - 42.3. Bērzkalnes bibliotēka, Ūdru iela 1, Bērzkalne, Bērzkalnes pagasts, Balvu novads, LV 4590, reģistrācijas Nr. BLB 0592;
 - 42.4. Bērzpils bibliotēka, Dārza iela 27, Bērzpils, Bērzpils pagasts, Balvu novads, LV 4576, reģistrācijas Nr. BLB 0593;
 - 42.5. Briežuciema bibliotēka, "Gaismas", Grūšļeva, Briežuciema pagasts, Balvu novads, LV 4595, reģistrācijas Nr. BLB 0594;
 - 42.6. Krišjāņu bibliotēka, Jaunatnes 3-3, Krišjāņi, Krišjāņu pagasts, Balvu novads, LV 4574, reģistrācijas Nr. BLB 0595;
 - 42.7. Kubulu bibliotēka, Balvu 15, Kurna, p/n Kubuli, Kubulu pagasts, Balvu novads, LV 4566, reģistrācijas Nr. BLB 0596;
 - 42.8. Kupravas bibliotēka, Rūpnīcas 3, Kuprava, Kupravas pagasts, Balvu novads, LV 4582; reģistrācijas Nr. BLB 8597;
 - 42.9. Lazdukalna bibliotēka, Bērzu iela 6, Benislava, Lazdukalna pagasts, Balvu novads, LV 4577, reģistrācijas Nr. BLB 0598 ar pakalpojumu sniegšanas vietu Skujetniekos Liepu iela 4-1, Skujetnieki, Lazdukalna pagasts, Balvu novads, LV-4577;
 - 42.10. Lazdulejas bibliotēka, Eglūciems, Lazdulejas pagasts, Balvu novads, LV 4592, reģistrācijas Nr. BLB 0600;
 - 42.11. Medņevas bibliotēka, Mežmalas 1, Semenova, Medņevas pagasts, Balvu novads, LV 4586, reģistrācijas Nr. BLB 0601;
 - 42.12. Rekovas bibliotēka, Skolas iela 1, Rekova, Šķilbēnu pagasts, Balvu novads, LV 4587, reģistrācijas Nr. BLB 0605;
 - 42.13. Rugāju bibliotēka, Kurmenes 36, Rugāji, Rugāju pagasts, Balvu novads, LV 4570, reģistrācijas Nr. BLB 0602;
 - 42.14. *(svītrots ar Balvu novada domes 19.12.2024. lēmumu (protokols Nr.21, 36.§))*;
 - 42.15. Tikaiņu bibliotēka, Tikaiņi, Rugāju pagasts, Balvu novads, LV 4570, reģistrācijas Nr. BLB 0603;
 - 42.16. Tilžas bibliotēka, Brīvības iela 3a, Tilža, Tilžas pagasts, Balvu novads, LV 4572, reģistrācijas Nr. BLB 0606;
 - 42.17. Vectilžas bibliotēka, Sporta iela 1, Vectilža, Vectilžas pagasts, Balvu novads, LV 4571, reģistrācijas Nr. BLB 0608;
 - 42.18. Vecumu bibliotēka, "Ābeļziedi", Borisova, Vecumu pagasts, Balvu novads, LV 4585, reģistrācijas Nr. BLB 0609;
 - 42.19. Vīksnas bibliotēka, Jaunā iela 23, Vīksna, Vīksnas pagasts, Balvu novads, LV 4580, reģistrācijas Nr. BLB 0610;
 - 42.20. Viļakas bibliotēka, Tautas iela 6, Viļaka, Balvu novads, LV 4583, reģistrācijas Nr. BLB 0612;
 - 42.21. Žīguru bibliotēka, Parka iela 14, Žīguri, Žīguru pagasts, Balvu novads, LV 4584, reģistrācijas Nr. BLB 0613;
 - 42.22. Pielāgotās literatūras bibliotēka, Tirgus iela 7, Balvi, Balvu novads, LV-4501, reģistrācijas Nr. BLB 2099.
- (Grozīts ar Balvu novada domes 19.12.2024. lēmumu (protokols Nr.21, 36.§), ar 27.02.2025. lēmumu (protokols Nr.5, 2.§), ar 22.01.2026. lēmumu (protokols Nr.1, 3.§) un ar 23.04.2026. lēmumu (protokols Nr.8, 2.§))*

43. Bibliotēkas struktūrā iekļautās bibliotēkas ir patstāvīgas struktūrvienības, kas darbojas saskaņā ar Bibliotēkas direktora apstiprinātu struktūrvienību nolikumu, to darbu nodrošina un vada struktūrvienības vadītājs.

44. Par Bibliotēkas struktūrvienības vadītāju ir tiesības strādāt speciālistam ar atbilstošu kvalifikāciju un izglītību, kas atbilst Bibliotēku likuma 25.pant otrās daļas 3. punkta prasībām.
45. Bibliotēkas struktūrvienību darbinieku amata pienākumus un tiesības nosaka amatu apraksti, ko apstiprina Bibliotēkas direktors.

V. Finansējums un materiāli tehniskais nodrošinājums

46. Bibliotēkai un tās struktūrvienībām ir savi nodalītie finanšu līdzekļi, kurus veido:
 - 46.1. Dibinātāja budžeta līdzekļi;
 - 46.2. valsts finansējums mērķdotāciju veidā;
 - 46.3. citi ienākumu avoti - ziedojumi, dāvinājumi, kavējuma naudas, maksas pakalpojumi, fondu līdzekļi;
47. Bibliotēkas finansējumu pamatbudžetam piešķir Dibinātājs, nodrošinot līdzekļus Bibliotēku likuma 17.panta 2.punktā paredzētajām vajadzībām:
 - 47.1. Bibliotēkas krājumu organizēšanai, papildināšanai, restaurācijai un cita veida saglabāšanai, atbilstoši LR Ministru kabineta noteikumiem par Nacionālo bibliotēku krājumu;
 - 47.2. Bibliotēkas telpu, iekārtu, tehniskā aprīkojuma uzturēšanai atbilstoši LR Ministru kabineta noteikumiem par Nacionālo bibliotēku krājumu;
 - 47.3. Bibliotēkas komunālajiem maksājumiem, nodokļu un maksājumiem;
 - 47.4. Bibliotēkas darbinieku atalgojumam;
 - 47.5. Bibliotēkas darbinieku kvalifikācijas celšanai;
 - 47.6. Bibliotēkas darbības popularizēšanai;
 - 47.7. Bibliotēku sadarbībai;
 - 47.8. Bibliotēka var saņemt arī valsts budžeta vai Dibinātāja līdzfinansējumu ar bibliotēku saistītu projektu un programmu realizēšanai.
48. Bibliotēkas grāmatvedība tiek kārtota atbilstoši LR normatīvajiem aktiem.

VI. Bibliotēkas dibināšana, reorganizācija vai likvidācija

49. Bibliotēkas dibināšanas, reorganizācijas vai likvidācijas kārtību nosaka Latvijas Republikas spēkā esošie normatīvie akti.
50. Lēmumu par Bibliotēkas dibināšanu, reorganizāciju vai likvidāciju pieņem Dibinātājs, ņemot vērā Latvijas Bibliotēku padomes atzinumu.

VII. Nolikuma un tā grozījumu pieņemšanas kārtība

51. Bibliotēka izstrādā Nolikumu. Nolikumu apstiprina Dibinātājs.
52. Grozījumus Nolikumā var izdarīt pēc Bibliotēkas vai Dibinātāja priekšlikuma. Grozījumus Nolikumā apstiprina Dibinātājs.

VIII. Noslēguma jautājums

53. Ar šī nolikuma spēkā stāšanos spēku zaudē ar Balvu novada domes 2021.gada 23.septembra lēmumu (protokols Nr.11, 57.§) apstiprinātais Balvu Centrālās bibliotēkas nolikums.

